

УДК 618.11-006+378.147+618.19-006

Крижанівська А.Є., Дяків І.Б.

Деякі аспекти викладання паліативної медицини студентам VI курсу медичного факультету

Кафедра онкології

Івано-Франківський національний медичний університет, Україна

anna.nivska@gmail.com

Резюме. Вивчення онкології у вищих медичних навчальних закладах є дуже важливим, оскільки, ким би в майбутньому не працював лікар, йому рано чи пізно доведеться мати справу з онкологічними хворими. Хворі з невиліковними недугами в цілому і пухлинами зокрема складають більшість пацієнтів, яким потрібна паліативна допомога. Особливості цього розділу медицини вимагають спеціальної підготовки, тому паліативна медицина викладається у вигляді окремого курсу програми вищої медичної освіти для студентів VI курсу медичного факультету. Важливим є повернути увагу студентів до вивчення основних положень і принципів паліативної медицини в практиці лікування онкологічних хворих та сформуванню чіткого розуміння необхідності паліативної допомоги і вміння визначати її обсяг у хворих при неможливості проведення радикального лікування.

Ключові слова: паліативна медицина, студенти VI курсу, хоспіс.

Вивчення онкології у вищих медичних навчальних закладах є дуже важливим, оскільки, ким би в майбутньому не працював лікар, йому рано чи пізно доведеться мати справу з онкологічними хворими, якщо не у ролі доктора, то, в усякому разі, у ролі людини, яка знається на медицині [1]. Робоча програма не передбачає підготовки лікаря-онколога. Проте основи онкології як науки, як медичної спеціальності, загальні принципи допомоги онкологічним хворим та принципи паліативної допомоги в онкології повинен знати кожен лікар [2, 3].

У програмі ВООЗ по боротьбі з раком проблема паліативної хірургії є одним із пріоритетних завдань сучасної онкології. З урахуванням того, що ріст онкозахворюваності буде зберігатися, за прогнозом ВООЗ, близько 70% хворих, що перебувають на обліку, будуть потребувати паліативної терапії [3, 4].

Особливості цього розділу медицини вимагають спеціальної підготовки, тому паліативна медицина викладається у вигляді окремого елективного курсу програми вищої медичної освіти для студентів VI курсу медичного факультету.

Нашою метою є повернути увагу студентів до вивчення основних положень і принципів паліативної медицини в практиці лікування онкологічних хворих. Сформуванню чіткого розуміння необхідності паліативної допомоги і вміння визначати її обсяг у хворих при неможливості проведення радикального лікування.

Під час вивчення курсу паліативної медицини студенти опановують наступні навички:

- засвоєння основних принципів надання паліативної допомоги онкохворим та її організації в умовах стаціонару і вдома;
- поняття про хоспіс і основні принципи його роботи;
- визначення якості життя хворого та характеристики його загального статусу;
- методи паліативного лікування та паліативної допомоги онкологічним хворим на етапі неконтрольованого прогресування захворювання;
- опрацюють психологічні, етичні та юридичні аспекти паліативної допомоги онкохворим та їх родичами.

Для контролю набутих знань із елективного курсу студенти відповідають на наступні запитання:

1. Які основні принципи паліативної медичної допомоги?
2. Сформулюйте основні положення Венеціанська декларації.
3. Що означає поняття «якість життя хворого», які існують сучасні методи його визначення?
4. Опишіть схему оцінки загального стану онкологічного

хворого відповідно до індексів Карновського та ECOG.

5. Що таке хоспіс і які принципи його роботи?
6. Назвіть приклади застосування хірургічних, променеви та хіміотерапевтичних методів паліативного лікування
7. Які ви знаєте методи паліативного лікування та паліативної допомоги онкологічним хворим на етапі неконтрольованого прогресування захворювання?
8. Опишіть психологічні, етичні та юридичні аспекти паліативної допомоги онкохворим та його родичами.
9. Які основні правила спілкування з хворим, що потребує паліативної допомоги?

Студенти після вивчення курсу паліативної медицини повинні вміти:

- заповнювати необхідну облікову документацію при наданні паліативної допомоги онкохворим;
- визначати статус хворого за індексом Карновського та ECOG;
- обґрунтувати перехід до паліативного лікування у разі прогресування хвороби;
- визначати показання до виконання хірургічних, променеви та хіміотерапевтичних методів з паліативною метою;
- демонструвати володіння принципами онкологічної деонтології, в т.ч. застосовувати правила спілкування з хворим і його інформування про хворобу.

Висновки

Вивчення паліативної медицини студентами VI курсу медичного факультету є дуже важливим та вкрай необхідним. Оскільки, лікар будь-якої спеціальності рано чи пізно буде мати справу з онкологічними хворими. Після вивчення даного курсу студенти володітимуть основними принципами паліативної медицини.

Література

1. Коваленко А.Б., Особливості застосування методів активного навчання у вузі /А.Б.Коваленко//Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки:[зб. Наук.праць].- Вип.17(41).-К.: вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова 2007.-Ч.1.-375с.-С310-315.
2. Бондар Г.В., Вітенко І.С., Паліативна медична допомога / Г.В. Бондар, І.С. Вітенко – 2004. – С.57.
3. Щепотін І.Б., Рак в Україні, 2013–2014. Захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної служби / І.Б. Щепотін, З.П. Федоренко // Бюлетень Нац. Канцер-реєстру України. – 2014. - №14. – С.5.
4. Шевченко А.І., Онкологія. Електр. підручник для студентів вищих медичних закладів. – Запоріжжя. – 2006.

Крижановская А.Э., Дяков И.Б.

Некоторые аспекты преподавания паллиативной медицины студентам VI курса медицинского факультета

Кафедра онкологии

Івано-Франківський національний медичний університет, Україна

Резюме. Изучение онкологии в высших медицинских учебных заведениях является очень важным, поскольку, кем бы в будущем не работал врач, ему рано или поздно придется столкнуться с онкологическими больными. Больные с неизлечимыми недугами в целом и опухолями в частности составляют большинство пациентов, которым требуется паллиативная помощь. Особенности этого раздела медицины требуют специальной подготовки, поэтому паллиативная медицина излагается в виде отдельного курса программы высшего медицинского образования для студентов VI курса медицинского факультета. Важно привлечь внимание студентов

к изучению основных положений и принципов паллиативной медицины в практике лечения онкологических больных и сформировать четкое понимание необходимости паллиативной помощи и умение определять ее объем у больных при невозможности проведения радикального лечения.

Ключевые слова : паллиативная медицина, студенты VI курса, хоспис.

A.Ye. Kryzhanivska, I.B. Diakiv

Some Aspects of Palliative Medicine Teaching to the VI-Year Students of Medicine Faculty

Department of Oncology

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine, anna.nivska@gmail.com

Abstract. The study of oncology in medical schools is very

important because whatever a doctor will be in the future, at some point he will have to deal with oncologic patients. Patients with incurable diseases in general and with tumors in particular constitute the majority of patients who need palliative care. Features of this branch of medicine require special training, therefore Palliative Medicine is taught as a separate course of higher medical education program to VI year students of the Medicine Faculty. It is important to draw the students' attention to the study of the basic statements and principles of palliative medicine in the treatment of oncologic patients and to form a clear understanding of the need for palliative care and the ability to determine its scope in patients in case of the impossibility of definitive treatment.

Keywords: palliative medicine; VI year students; hospice.

Надійшла 25.04.2016 року.

УДК 61:378.147.31

Кулаєць Н.М.

Лекція – активна форма навчання в медичному вузі

Кафедра внутрішньої медицини №2 та медсестринства

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», м. Івано-Франківськ, Україна

Резюме. Сьогодні вимагає від нас використання нових методів та методик, впровадження новітніх технологій, різноманітності підходів і поліпшення якості викладання. Лекція залишається на сьогодні традиційно провідною формою навчання у вищому навчальному закладі. Будучи головною ланкою дидактичного циклу навчання, вона виконує наукові, виховні та світоглядні функції, вводить студента в творчу лабораторію лектора.

Ключові слова: лекція, медичний вуз, навчальний план, лектор.

Лекція - методологічна та організаційна основа всіх форм навчальних занять, у тому числі самостійних. Методологічна основа - оскільки вводить студента в науку взагалі, додає навчальному курсу концептуальність, а організаційна - оскільки всі інші форми навчальних занять, так чи інакше, "зав'язані" на лекцію, найчастіше логічно слідує за нею, опираються на неї змістовно і тематично [1].

За силою особистого емоційного впливу лектора, його контакту з аудиторією, виробленого враження, загального впливу на студентів лекційний спосіб передачі навчального матеріалу найбільш вдалиий. Лекція розкриває понятійний апарат конкретної галузі знання, проблеми, логіку, дає цілісне уявлення про предмет, показуючи його місце в системі науки, зв'язок зі спорідненими дисциплінами, збуджує інтерес до предмета, розвиває професійні інтереси, значною мірою визначає зміст інших видів занять [1-2].

Лекція - інформаційно-повідомлювальний виклад матеріалу з елементами проблемності й наочності.

Лекція - один з основних видів навчальних занять, призначений для засвоєння найважливішого і найскладнішого теоретичного матеріалу – конкретної або декількох тем навчальної дисципліни. Об'єм лекційного курсу визначається навчальним планом, а його тематика - робочою навчальною програмою дисципліни.

Зміст і структурно-логічна послідовність лекції повинні відповідати затвердженій робочій навчальній програмі [3].

Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої навчальної програми відносно тематики та концептуальної основи змісту лекційних занять. Але він вільний у виборі форм, методів і способів донесення навчального матеріалу студентам.

Для того щоб лекція стала живим, яскравим і змістовним

повідомленням, необхідно обов'язково доповнити знання і професійний досвід широкою ерудицією, логікою аргументації, захопленістю своєю галуззю знань і внутрішньою потребою запалити нею студентів. А це означає, що лектору необхідно не тільки впливати на розум, але і на почуття своїх слухачів, тобто володіти відомими навичками красномовства. Істотний інтерес для кожного викладача, який бажає стати хорошим лектором, майстром красномовства, представляють зразки не тільки лекційного викладання, але й ораторського мистецтва. На лекціях у вищій школі вчителю треба дивитися в аудиторію, ніби звертаючись персонально то до одного, то до іншого студента і до всіх разом. Треба також поєднувати голос, темп, інтонацію, міміку і жестикуляцію, але все повинно бути відповідно до змісту. Вчителю вищої школи необхідно систематично працювати над нагромадженням і поглибленням своїх знань і над вдосконаленням своєї педагогічної, у тому числі і лекторської майстерності. Говорячи про педагогічні та психологічні якості лектора, треба звернути увагу на розвиток волі і вміння підпорядкувати собі аудиторію [4-5].

На лекціях необхідне раціональне чергування підвищеної уваги, розумової напруги і послаблення їх шляхом відповідної розрядки. В навчальному процесі, в тому числі на лекціях, важлива також творча обстановка. Досвідчений педагог-викладач вносить у свою мову живі образні порівняння, метафори, щоб його думки сприймалися дохідливо, переконливо, з інтересом.

Від майстерності викладача залежить максимальне використання потенційних можливостей цієї провідної форми навчання. Але процес навчання, починаючись на лекції, продовжується на практичних заняттях і поглиблюється самостійною роботою.

Залежно від дидактичної мети та місця лекції у навчальному процесі розрізняють такі основні типи: ввідна; загальнонавчальна; установча; тематична; підсумкова (заключна). Ввідна - відкриває курс лекцій з дисципліни. На цій лекції необхідно чітко показати теоретичне і практичне значення дисципліни, її зв'язок з іншими, значення для розвитку особистості та підготовки спеціаліста. Лекція цього типу має забезпечувати мотивацію роботи студентів у вивченні дисципліни.